

Костишева Юлія Володимирівна

*студентка 2-го курсу факультету міжнародно-правових відносин
Національного університету «Одеська юридична академія»*

КОЛІЗІЙНЕ РЕГУЛЮВАННЯ СПАДКУВАННЯ ЗА ЗАКОНОМ В МІЖНАРОДНОМУ ПРИВАТНОМУ ПРАВІ РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА

Причиною обраної теми є те, що у зв'язку із перспективним вступом України до Європейського Союзу було б доречним та важливим розглянути спадкові відносини з іноземним елементом на прикладі однієї з держав-учасниць. Цим прикладом може слугувати Польща, зважаючи на територіальну близькість з Україною та тотожну роман-германську правову систему.

У різних державах спадкові відносини з іноземним елементом закріплюються в цивільних кодексах або в окремих законах. Республіка Польща для цього містить спеціальне профільне законодавство чинний Закон Республіки Польща «Міжнародне приватне право» від 04.02.2011 р.

Він регулює спадкові відносини, що ускладнені іноземним елементом, розділом 16 «Спадкові справи», який раніше містив три статті. Але з метою уніфікації законодавства з правом Європейського Союзу, ці три статті були виключені із закону, а натомість була включена ст. 66а, що містить відсилання до Регламенту (ЄС) № 650/2012 Європейського парламенту та Ради від 4 липня 2012 року про юрисдикцію, застосовне право, визнання та виконання рішень, прийняття та виконання автентичних документів у справах правонаступництва та про встановлення спадщини Європейського сертифіката, який почав діяти з 17 серпня 2015 р.

Стаття 21 цього Регламенту зазначає те, що правом, що застосовується до справ про спадкування в цілому, є право держави, де зазвичай проживав померлий на момент його смерті. В Польщі постійне місце проживання визначається такою дефініцією, як «miejsce zwykłego pobytu». Наприклад, коли громадянин Польщі помирає за кордоном, а його останнім місцем проживання є Італія, то буде застосовуватись італійське право [5].

У Цивільному кодексі Республіки Польща визначені такі черги спадкування за законом (dziedziczenie ustawowe):

1. той з подружжя, що пережив спадкодавця та діти спадкодавця;

2. той з подружжя, що пережив спадкодавця та батьки спадкодавця;
3. той з подружжя, що пережив спадкодавця та брати і сестри спадкодавця та нащадки цього брата і сестри;
4. дідусь і бабуся спадкодавця;
5. пасинки чи пасербиці;
6. гміна останнього місця проживання спадкодавця або Державне казначейство [6].

Також крім вищезазначених законів, Республіка Польща у питаннях спадкування за законом може застосовувати і міжнародні двосторонні угоди про правову допомогу.

Наприклад це може бути Договір між Україною і Республікою Польща про правову допомогу та правові відносини у цивільних і кримінальних справах від 24.05.1993 р. У статті 36 цього договору зазначається принцип рівності прав: громадяни однієї Договірної Сторони можуть набувати на території іншої Договірної Сторони право на майно і інші права, одержуючи спадщину за законом на тих самих умовах і в такому ж обсязі, що і громадяни цієї Договірної Сторони.

Вибір закону при спадкуванні за законом регулюється ст. 37 цієї угоди. У галузі успадкування рухомого майна правові відносини регулюються законодавством тієї держави, громадянином якої був спадкодавець в момент смерті, тобто застосовується колізійна привязка закон громадянства (*lex patriae*). А правові стосунки в галузі спадкування нерухомого майна регулюються законодавством тієї держави, на території якої знаходиться це майно, тобто застосовується колізійна привязка місцезнаходження речі (*lex rei sitae*).

Отже, проблеми колізійного регулювання спадкування з іноземним елементом в сучасному глобалізованому світі є вельми важливими. Адже не завжди трапляються випадки, коли особа може скласти заповіт. Не винятком є і Республіка Польща. Вона регулює це питання у польському національному та міжнародному законодавстві.

Список використаних джерел

1. Regulation (EU) No 650/2012 of the European Parliament and of the Council of 4 July 2012 on jurisdiction, applicable law, recognition and enforcement of decisions and acceptance and enforcement of authentic instruments in matters of succession and on the creation of a

European Certificate of Succession. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32012R0650>

2. Договір між Україною і Республікою Польща про правову допомогу та правові відносини у цивільних і кримінальних справах від 24.05.1993 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/616_174

3. Kodeks cywilny: Ustawa z dnia 23.04.1964 r. URL: <http://www.przepisy.gofin.pl/przepisy,2,9,9,204,,,ustawa-z-dnia-23041964-r-kodeks-cywilny.html>

4. Prawo prywatne międzynarodowe: Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. URL: <https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzu-dziennik-ustaw/prawo-prywatne-miedzynarodowe-17699007>

5. Mazurkiewicz I. Dziedziczenie spadków ponad granicami URL: <https://prawo.gazetaprawna.pl/artykuly/889596,dziedziczenie-spadkow-ponad-granicami.html>

6. Rudzki J. Dziedziczenie ustawowe Kiedy dochodzi do dziedziczenia ustawowego? URL: <https://wojciechrudzki.pl/prawo-spadkowe/dziedziczenie-ustawowe/>

*Науковий керівник: доктор філософії у галузі права, доцент
Войтович П. П.*

*Тодошак Олена Олегівна, Совач Іванна Олександрівна
студентки I-го курсу магістратури
факультету міжнародно-правових відносин
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ЛІСАБОНСЬКИЙ ДОГОВІР (2009 Р.) ТА ЙОГО ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ ІНСТИТУЦІЙНОЇ СИСТЕМИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Для чого був запроваджений Лісабонський договір ? [1, с. 306].

Лісабонський договір, або Договір про внесення змін до Договору про ЄС та Договору про заснування ЄС, який набув чинності 1 грудня 2009 року, заклав основи функціонування ЄС на найближчі 15-20 років. Важливість договору полягає у тому, що він реформував інституції ЄС та вдосконалив процес прийняття рішень, посилив демократичний вимір ЄС, реформував внутрішньополітичні та зовнішньополітичні виміри ЄС. Інституційні зміни дали змогу адаптувати структуру ЄС для ефективного функціонування Союзу в умовах розширення кількості його членів.